

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
VIEŠOJO VALDYMO GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS OFICIALIOS STATISTIKOS ĮSTATYMO NR. I-270
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO (PROJEKTAS NR. 1), LIETUVOS RESPUBLIKOS
ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ KODEKSO 221, 222 IR 589 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO (PROJEKTAS NR. 2) IR LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS
NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2010 M. KOVO 24 D.
NUTARIMO NR. 330 „DĖL MINISTRAMS PAVEDAMŲ VALDYMO SRIČIŲ“
PAKEITIMO“ PROJEKTO (PROJEKTAS NR. 3)
(TAP-22-801-803(3); TAIS-22-4650-4653(3))**

2022-05-11 Nr. NV-1283
Vilnius

Projektų rengėjas – Lietuvos statistikos departamentas (toliau – LSD).

Projektų tikslai.

Projektu Nr. 1 siekiama:

- *patobulinti oficialiosios statistikos organizavimo tvarką;*
- *įteisinti valstybės duomenų valdyseną;*
- *pertvarkyti Lietuvos statistikos departamentą ir naujai reglamentuoti jo veiklą.*

Projektu Nr. 2 siekiama:

- *nustatyti administracinę atsakomybę* ne tik už statistinių duomenų nepateikimą ar melagingų statistinių duomenų pateikimą, bet ir *už neišsamų statistinių duomenų pateikimą* (bauda juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims nuo 150 iki 300 eurų);
- *pakeisti Lietuvos statistikos departamento pavadinimą* į Valstybės duomenų agentūrą.

Projektu Nr. 3 siekiama *finansų ministro valdymo sričiai priskirti* ne tik oficialiąją statistiką, bet ir *valstybės duomenų valdyseną*.

Dabartinė situacija.

Esamas teisinis reguliavimas nesudaro sąlygų lanksčiai panaudoti valstybės duomenų skirtingiems tikslams – valstybės duomenys yra izoliuoti atskirose skirtingos technologinės brandos registruose ir valstybės informacinėse sistemose, o dalijimasis duomenimis bendriems ar atskirų institucijų uždaviniams spręsti labai sudėtingas.

Esamas teisinis reguliavimas nesuteikia Lietuvos statistikos departamentui teisių nustatyti valstybės duomenų naudojimo priemones ir panaudoti Valstybės duomenų valdysenos informacinėje sistemoje (toliau – VDVIS) kaupiamus duomenis bei sudaryti institucijoms sąlygas pasinaudoti Valstybės duomenų valdymo platformos funkcinėmis galimybėmis.

Šiuo metu nėra teisinio valstybės duomenų valdymo ir naudojimo reguliavimo, todėl praktikoje nuolat kyla problemų dėl valstybės duomenų panaudojimo priimant strateginius sprendimus, nėra teisinių galimybių patenkinti augantį kompleksinio valstybės duomenų pakartotinio panaudojimo poreikį.

Kompleksinių tarpinstitucinių bendradarbiavimu pagrįstų uždavinių (šešėlinės ekonomikos, neteisėtos migracijos, mokesčių modeliavimo ir pan.) sprendimas valstybės mastu teisiškai iš viso neįmanomas. Todėl valstybė, disponuodama didžiulės apimties ir vertės duomenimis, negali teisiškai panaudoti šių duomenų, sprendama įvairius uždavinius ir priimdama strateginius sprendimus.

Pagal šiuo metu galiojantį Administracinių nusižengimų kodeksą nenumatyta administracinė atsakomybė už neišsamų statistinių duomenų pateikimą.

Pagal Vyriausybės 2010 m. kovo 24 d. nutarimą Nr. 330 „Dėl ministrams pavedamų valdymo sričių“ valstybės duomenų valdysena nėra priskirta nei vieno ministro valdymo sričiai.

Projekto esmė. Projektu Nr. 1 siekiama:

- patikslinti oficialiąją statistiką tvarkančių įstaigų, respondentų ir oficialiosios statistikos vartotojų teises ir pareigas bei pakeisti statistinių duomenų teikimo, naudojimo ir apsaugos tvarkos nuostatas;
- nustatyti kokybiškai naują valstybės duomenų valdymo ir tvarkymo teisinį reguliavimą, įteisinant valstybės duomenų valdysenos principus, būdus ir priemones;
- pertvarkyti Lietuvos statistikos departamentą į Valstybės duomenų agentūrą, išplėsti jos funkcijas, nustatyti teisę valdyti ir tvarkyti valstybės duomenis ne tik statistikos, bet ir kitais šio Projekto nustatytais tikslais;
- įteisinti naują Valstybės duomenų agentūros įgyvendinamą Valstybės duomenų valdysenos programą ir numatyti naują patariamąjį organą – Valstybės duomenų valdymo tarybą.

Projektu Nr. 1 siekiama įtvirtinti naują požiūrį į valstybės duomenų valdymą ir nustatyti naują valstybės duomenų tvarkymo teisinį reguliavimą, todėl ***buvo atliktas duomenų apsaugos poveikio vertinimas***, kurio rezultatai pateikiami Projektų aiškinamojo rašto 5 punkte.

Numatoma, kad Seimo priimti Projektai ***įsigalios 2023-01-01***.

Įgyvendinus Projektus bus valstybės pasiekti šie pokyčiai rengiant oficialiąją statistiką ir įgyvendinant valstybės duomenų valdyseną viešojo sektoriaus institucijose:

- bus sudarytos prielaidos efektyviam valstybės duomenų panaudojimui – valstybės duomenų dalijimosi, mainų ir atvėrimo procesai taps lankstesni ir greitesni;
- reikšmingai sumažės administracinė našta, organizuojant valstybės duomenų mainus tarp valstybės ir savivaldybių institucijų, verslo ir mokslo įstaigų;
- iš esmės pasikeis valstybės duomenų valdymo modelis – strateginiams sprendimams priimti ir analitikai reikalingus susistemintus duomenis institucijoms teiks Valstybės duomenų agentūra;
- bus sudarytos prielaidos operatyviai valdyti ekstremaliųjų situacijų ir įvykių, nepaprastosios padėties ir kitų krizių atvejus, institucijoms naudojantis VDVIS funkcionalumais;
- bus sudarytos teisinės prielaidos naudoti Valstybės duomenų valdymo platformos funkcines galimybes institucijų analitiniais poreikiais – joms nebereikės investuoti į papildomų analitikos priemonių diegimą savo sistemose;
- bus sudarytos prielaidos centralizuotam viešojo sektoriaus institucijų duomenų atvėrimui ir pakartotiniam panaudojimui, naudojantis VDVIS sukurtais įrankiais;
- bus numatyta administracinė atsakomybė už neišsamų statistinių duomenų pateikimą;
- valstybės duomenų valdysena bus priskirta finansų ministro valdymo sričiai.

Valstybės biudžeto lėšų poreikis. Valstybės duomenų valdysenos programos įgyvendinimo koordinavimui reikės papildomų išteklių Valstybės duomenų agentūros veiklos planavimo skyriuje. Projektui Nr. 1 įgyvendinti ***reikės 10 papildomų pareigybių (IT ir kibernetinio saugumo specialistų) ir 335 tūkst. eurų*** (iš jų 330 tūkst. eurų darbo užmokesčiui) valstybės biudžeto asignavimų per metus.

Įgyvendinant projekto Nr. 1 nuostatas, susijusias su registrų, valstybės ir kitų informacinių sistemų duomenų teikimu VDVIS, duomenų teikimo apmokėjimas bus kompensuojamas Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo 29 straipsnyje nustatyta tvarka.

Derinimas. Projektai paskelbti Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje (TAIS). Projektai buvo ***aptarti 2022-05-03 Tarpinstituciniame pasitarime***. Papildomai Projektai buvo atariami 2022 m. gegužės 3–6 d. net šešiuose tarpinstituciniuose patarimuose su Teisingumo, Ekonomikos ir inovacijų ministerijų, Lietuvos banko, Lietuvos statistikos departamento, Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos, VĮ Registrų centro atstovais. Po jų iš esmės nesuderintų pozicijų neliko, išskyrus naujos *valstybės duomenų valdysenos valdymo srities* priskyrimą finansų ministrui.

Atitiktis Vyriausybės programos nuostatoms. Projektais įgyvendinamos Aštuonioliktosios Vyriausybės programos 133.5 ir 139.5 papunkčių nuostatos, atliekamas Aštuonioliktosios Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano 9.2.11 papunktyje numatytas veiksmas.

Dalykinio vertinimo išvada. Siūlome įvertinti Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2022-05-10 išvadoje Nr. NV-1267 pateiktas pastabas ir Projektą svarstyti Vyriausybės posėdžio B dalyje.

Vyriausioji patarėja

Sigita Panovienė